

LECTORAAT INTERNATIONALISERING
Lector: Leo Klienbannink

Onderzoeksgroep
MKB & internationalisering:
Sonja Blankenstein
Danielle Bouwman
Koen van der Kooy

19 maart 2019

Programma van vandaag

- Onderzoeksvraag en opzet (wat wilden we onderzoeken en waarom)
- Onderzoek zelf: onderzochte doelgroep en beperkingen
- Resultaten en analyse
- Conclusies en aanbevelingen
- Impact (interventies)
- Mogelijk vervolgonderzoek/onderzoek in breder perspectief

Aanleiding

Ministerie van Onderwijs erkent meerwaarde van internationaal georiënteerd opgeleide studenten

MKB bedrijven worden steeds internationaler

Ongeveer 50% van studenten in het economisch domein van de HR gaat bij MKB bedrijven werken
HR wil goede aansluiting op het beroepenveld

Internationalisering

MATCH?

Economisch
domein HR

Internationaal
georiënteerd
MKB

Wie zijn er nog meer bij het onderzoek betrokken?

Werken met een onderzoeksgroep

Voordelen:

- Diverse samenstelling van de groep: verschillend perspectief, dynamische omgeving met ruimte voor discussie en inbreng eigen kennis en vaardigheden van de onderzoekers
- Professionele ontwikkeling van de onderzoekers
- Continuïteit, tijdige kritische reflectie, failing forward sessies, gezamenlijke verantwoordelijkheid, commitment, op resultaat georiënteerd

Nadelen:

- Clash onderzoekstaken en onderwijstaken
- Afstemmingsmoeilijkheden

Doelstelling

Een internationaal georiënteerd curriculum dat aansluit bij de wensen/verwachtingen van het internationaal opererende MKB

- Studenten met een intercultural mindset
- Studenten die passend zijn voor de internationale en (*interculturele*) arbeidsmarkt

Het Rotterdamse MKB versterken en daardoor het MKB succesvoller laten opereren in de internationale arena

- Inzicht geven in welke inhoud het MKB aan internationalisering meegeeft
- Leveren van een bijdrage aan superdiversiteit van Rotterdam

Onderzoeksvraag

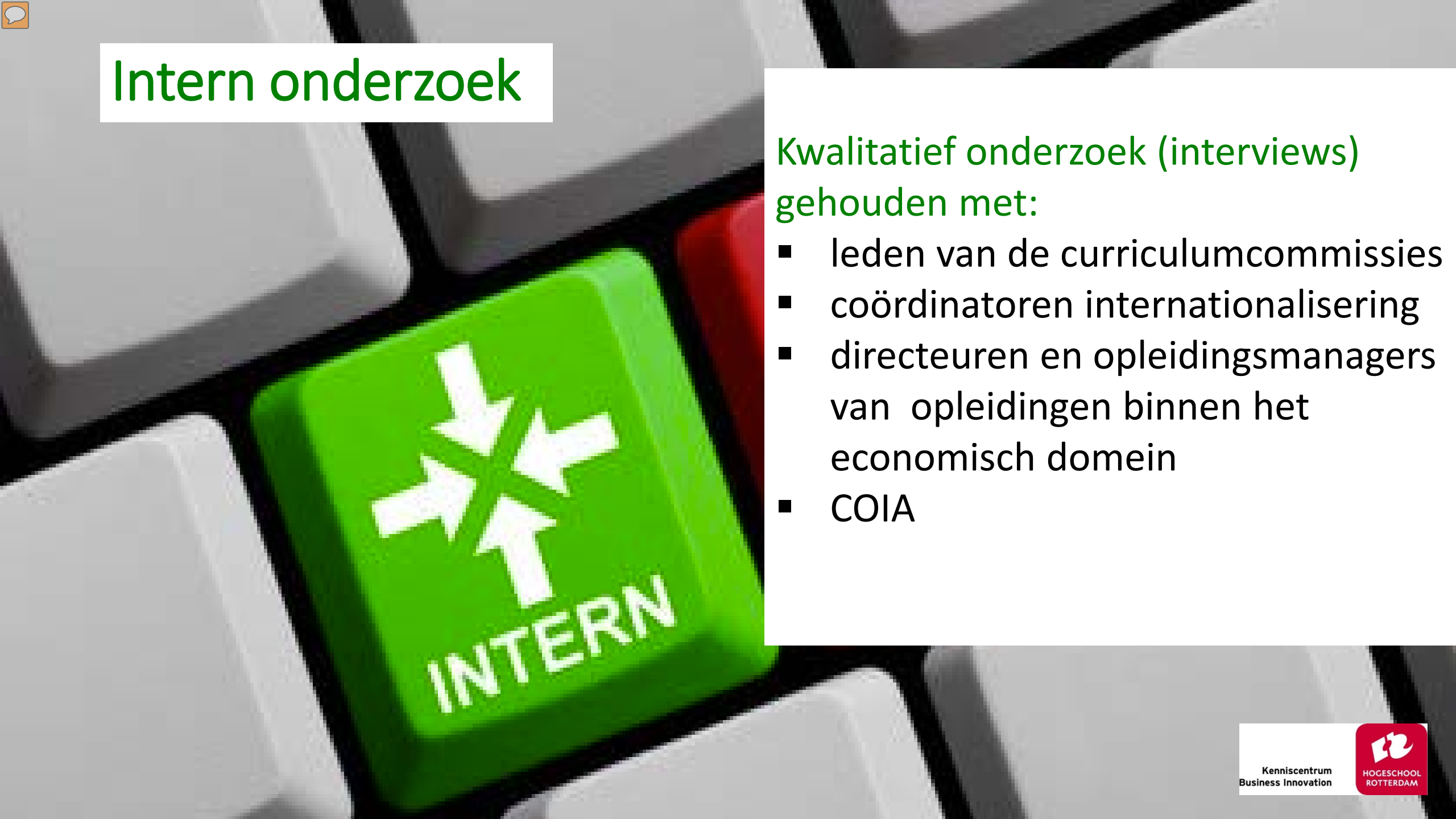
Hoe moet de HR haar studenten in het economisch domein opleiden, zodat zij van toegevoegde waarde zijn voor het internationaal opererende MKB in de regio Rotterdam?

Onderzoeksmethodologie

- Multi method: kwalitatief en kwantitatief onderzoek
- Literatuuronderzoek: definities en typologie van het MKB; internationalisering strategieën van het MKB; internationalisering in het hoger beroepsonderwijs en binnen de HR
- Focusgroep
- Enquête
- Interviews
- Datamanagement

Intern onderzoek

Kwalitatief onderzoek (interviews) gehouden met:

- leden van de curriculumcommissies
- coördinatoren internationalisering
- directeuren en opleidingsmanagers van opleidingen binnen het economisch domein
- COIA

Extern onderzoek

➤ Kwalitatief onderzoek

Interview met MKB-Rotterdam (J. Pieters)
Leden van de beroepenveldcommissie

➤ Focusgroep MKB:

D. v.d. Kaaij (RijkZwaan)
N. Visser (VE Interactive)
M. Burggraaf (Maastank)
E. van Bommel (Sodexo)
I. Groenendijk (Hoogendoorn)
B. Brinkman (Maritime & Offshore)

➤ Kwantitatief onderzoek

Online survey binnen MKB- Rotterdam

Beperkingen onderzoek

- Onderzoekstijd
- Onderzoekservaring van onderzoekers
- Studenten die participeren in het onderzoek

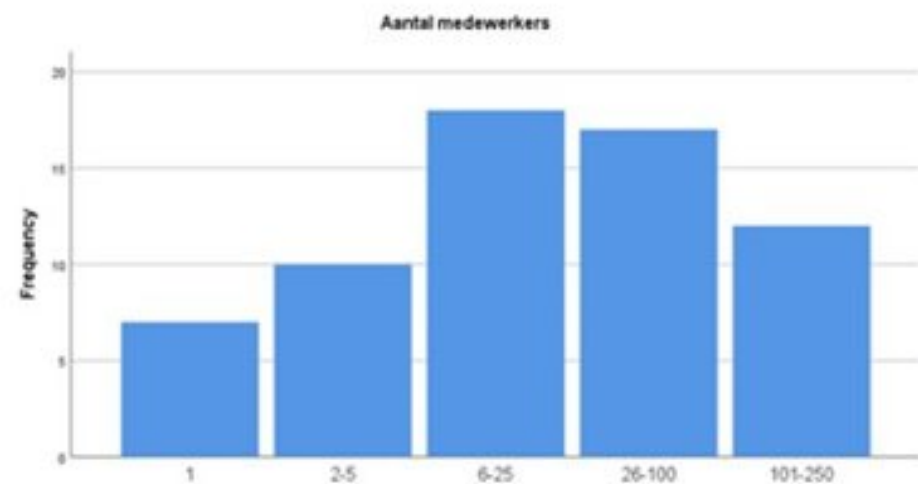
Resultaten en analyse onderzoek

Resultaten onderzoek

MKB - non-MKB

	Frequency	Percent
Grote bedrijven	23	20,7
MKB	88	79,3
Total	111	100,0

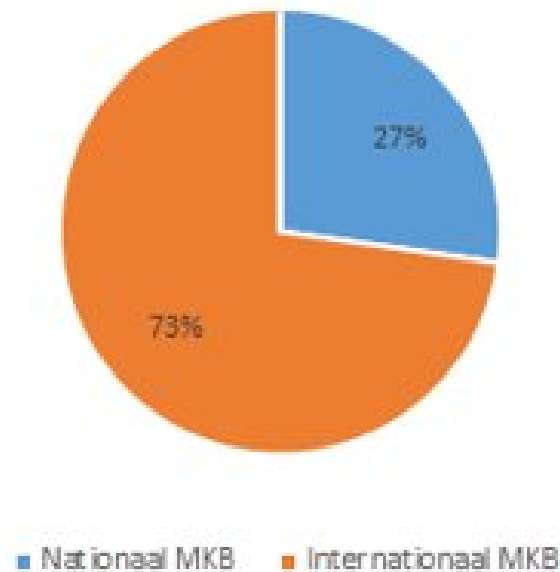

In welke bedrijfssector is uw bedrijf actief

	Frequency	Percent
Landbouw, bosbouw en visserij	2	3,1
Industrie	10	15,6
Groot- en detailhandel	8	12,5
Vervoer en opslag	5	7,8
Informatie en communicatie	8	12,5
Financiële instellingen	3	4,7
Onroerend goed	1	1,6
Zakelijke dienstverlening	14	21,9
Gezondheids- en welzijnszorg	2	3,1
Cultuur, sport en recreatie	1	1,6
Overige dienstverlening	10	15,6
Total	64	100,0

Resultaten onderzoek

Internationaal / Nationaal MKB

Internationalhandel

	Responses		
	N	Percent	Percent of Cases
Ja, import	28	30,4%	43,8%
Ja, export	40	43,5%	62,5%
Ja, investeringen	5	5,4%	7,8%
Anders, namelijk	19	20,7%	29,7%
Total	92	100,0%	143,8%

De categorie 'Anders, namelijk' is voornamelijk dienstverlening en consultancy

Thema's onderzoeksresultaten

1. Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling
2. Internationalisering MKB
3. Gewenste 21st century skills in het MKB

Thema 1

Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling

Resultaten onderzoek

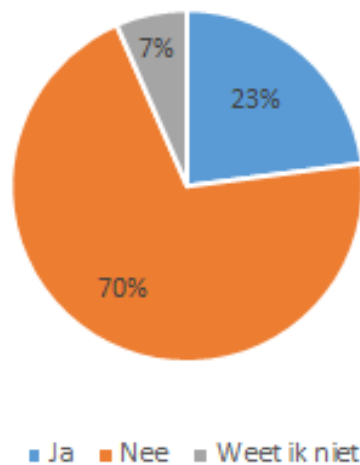
Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling?

Opleiding nov-17	beroepenveldcommissie	Aantal MKB leden
Ondernemerschap	9	9
IBK Bedrijfskunde	11	4
Financial Services Management (FSM)	3	0
IBL	7	4
TMA	9	6
FRE	11	0
CE global	9	6
HRM	12	1
Fiscaal Recht en Economie	3	0
BE		-
CE creative	Bij ons nog in ontwikkeling	
IBMS	4	1
Totaal	78	31

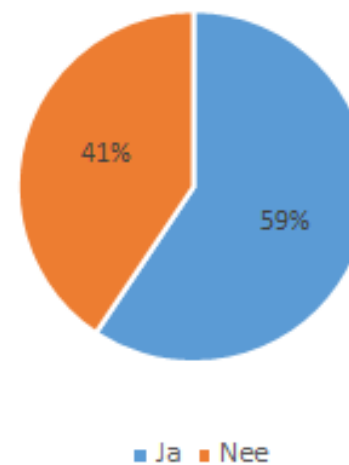

Resultaten onderzoek Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling

Werkt uw bedrijf samen met de Hogeschool Rotterdam?

Werkt uw bedrijf samen met de andere hogeronderwijsinstelling(en)?

$$\chi^2 = 4,11 \text{ df} = 1 \text{ p} = 0,04$$

Resultaten onderzoek: Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling

Samenwerkingsvorm	HR		HO	
	N	Percent	N	Percent
	49	77%	34	53%
	n	Percent of Cases	n	Percent of Cases
Aanbieden van stageplaatsen	40	82%	22	65%
Gastcollege geven	27	55%	15	44%
Afstudeeronderzoek bieden	26	53%	12	35%
Samenwerken in een project	22	45%	15	44%
Lid van een advies/ beroepenveldcommissie	15	31%	6	18%
Aansluiting bij een kenniscentrum	10	20%	-	-
Een docentenstage faciliteren	4	8%	1	3%
Anders, namelijk	2	4%	2	6%
Total	146		73	

Resultaten onderzoek:

Samenwerking en participatie van het MKB in kenniscirculatie en –deling

Samenwerking per vakgebied

Vakgebieden voor samenwerking				
	HR		HO	
	N	Percent	N	Percent
	50	78%	31	48%
	N	Percent of Cases	N	Percent of Cases
Bedrijfskunde	26	52%	15	48%
Commercie	26	52%	11	35%
Techniek	11	22%	9	29%
Detailhandel	3	6%	2	6%
Economie	13	26%	9	29%
Anders, namelijk	23	46%	14	45%
Total	102		60	

Thema 2

Internationalisering MKB

Typen MKB

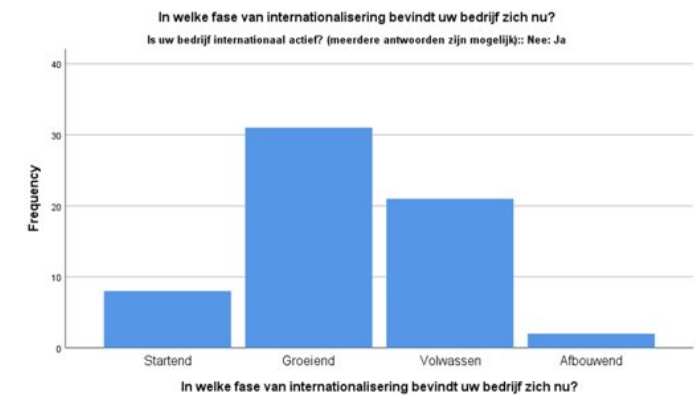
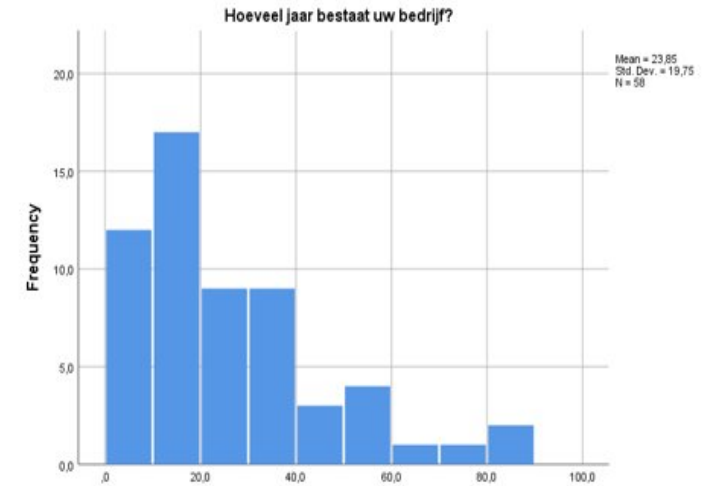
Schematische weergave van de overlap tussen de vier typen mkb-bedrijven

Bron: Panteia

Resultaten onderzoek Internationalisering MKB

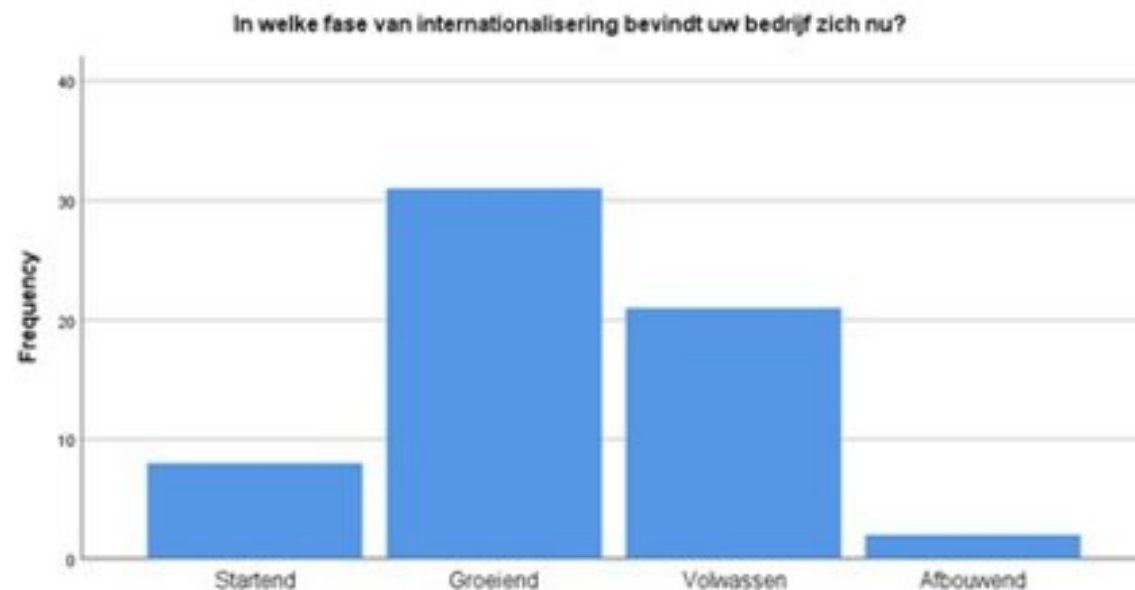
Schematische weergave van de overlap tussen de vier typen mkb-bedrijven

Resultaten onderzoek Internationalisering MKB

Internationaliserings vorm	N	%	% of cases
Buitenlands verkoopkantoor	21	14,80%	34,40%
Strategische alliantie	21	14,80%	34,40%
Distributeur	16	11,30%	26,20%
Dochtermaatschappij	16	11,30%	26,20%
Uitbesteden/outsourcing	15	10,60%	24,60%
Handelsagent	15	10,60%	24,60%
Anders, namelijk	11	7,70%	18,00%
Jointventure	10	7,00%	16,40%
Licensing	6	4,20%	9,80%
Assemblage	5	3,50%	8,20%
Overname	4	2,80%	6,60%
Franchising	1	0,70%	1,60%
Fusie	1	0,70%	1,60%
	142	100,00%	232,80%

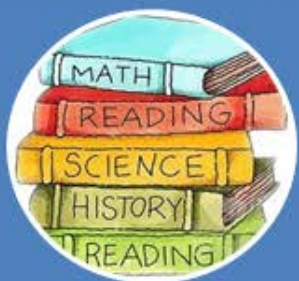

Thema 3

Gewenste 21st century skills in het MKB

Resultatenonderzoek - Gewenste 21st century skills in het MKB

foundational literacies

Literacy
Numeracy
Scientific literacy
Internet, Media
Technology literacy
Financial literacy
Cultural & civic literacy

competencies

Critical thinking /
problem solving
Creativity
Communication
Collaboration
Entrepreneurship

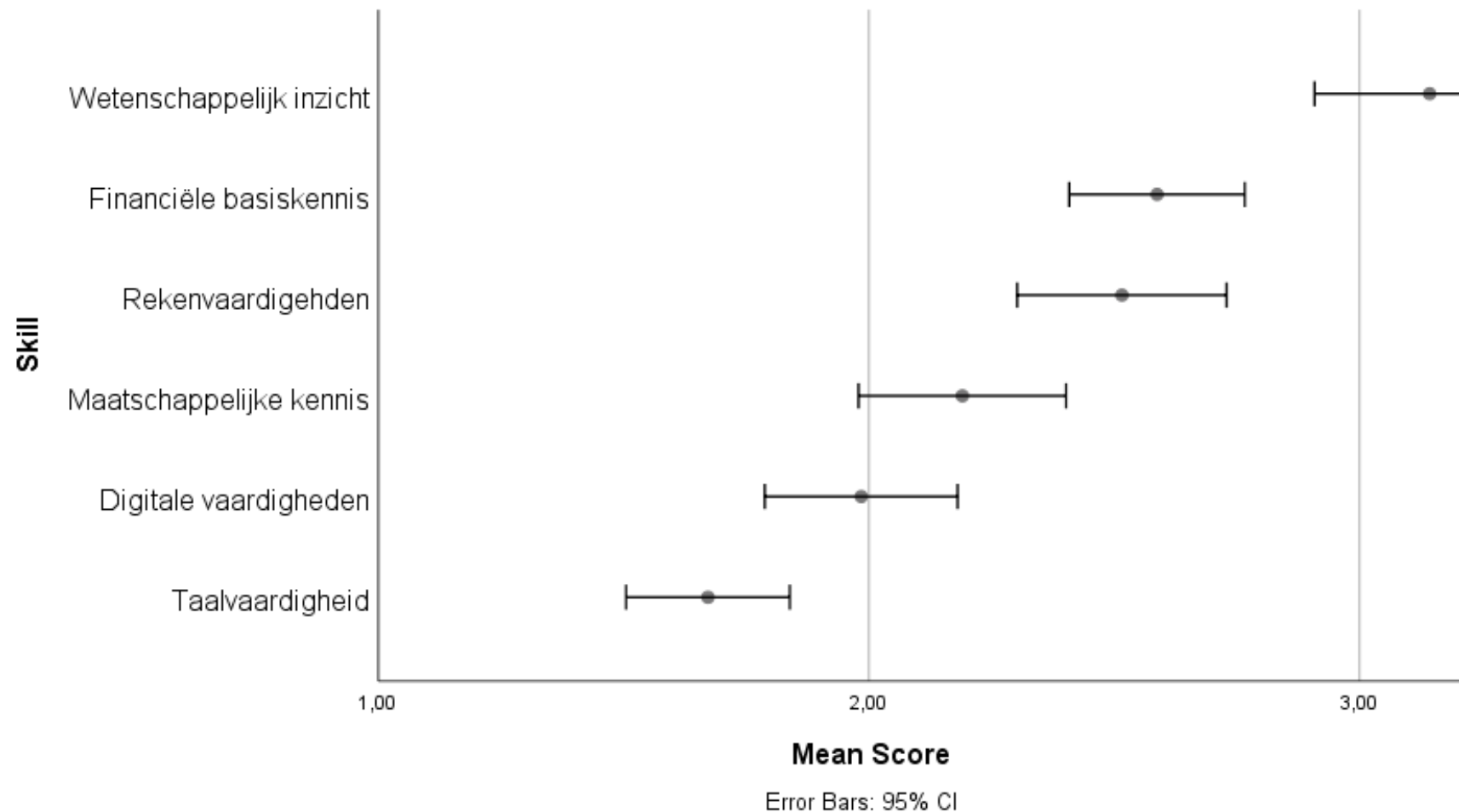

life skills

Curiosity
Initiative
Persistence
Adaptability
Leadership
Social & cultural awareness
Health and psychological
awareness

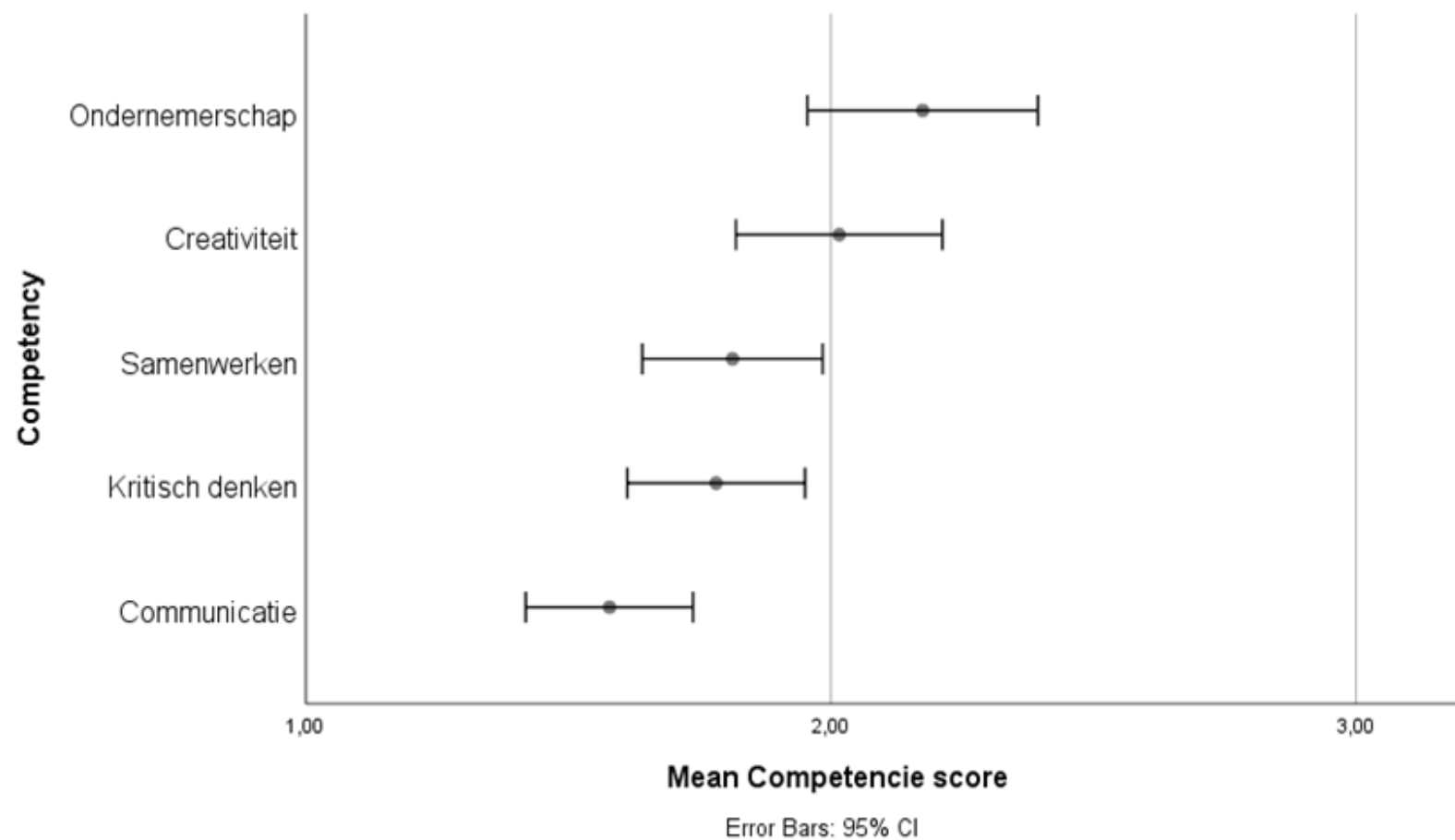

Basisvaardigheden

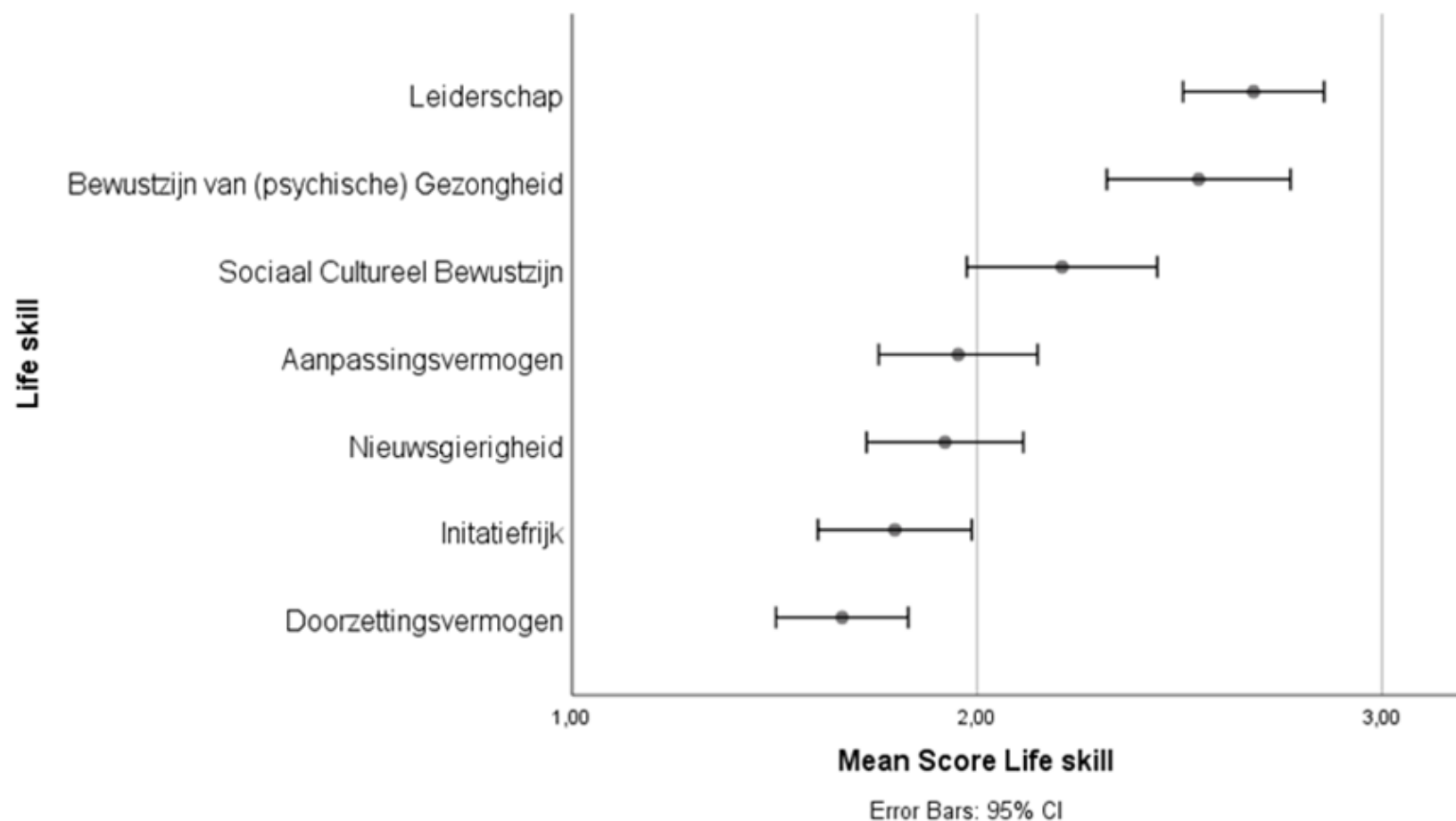

Competenties

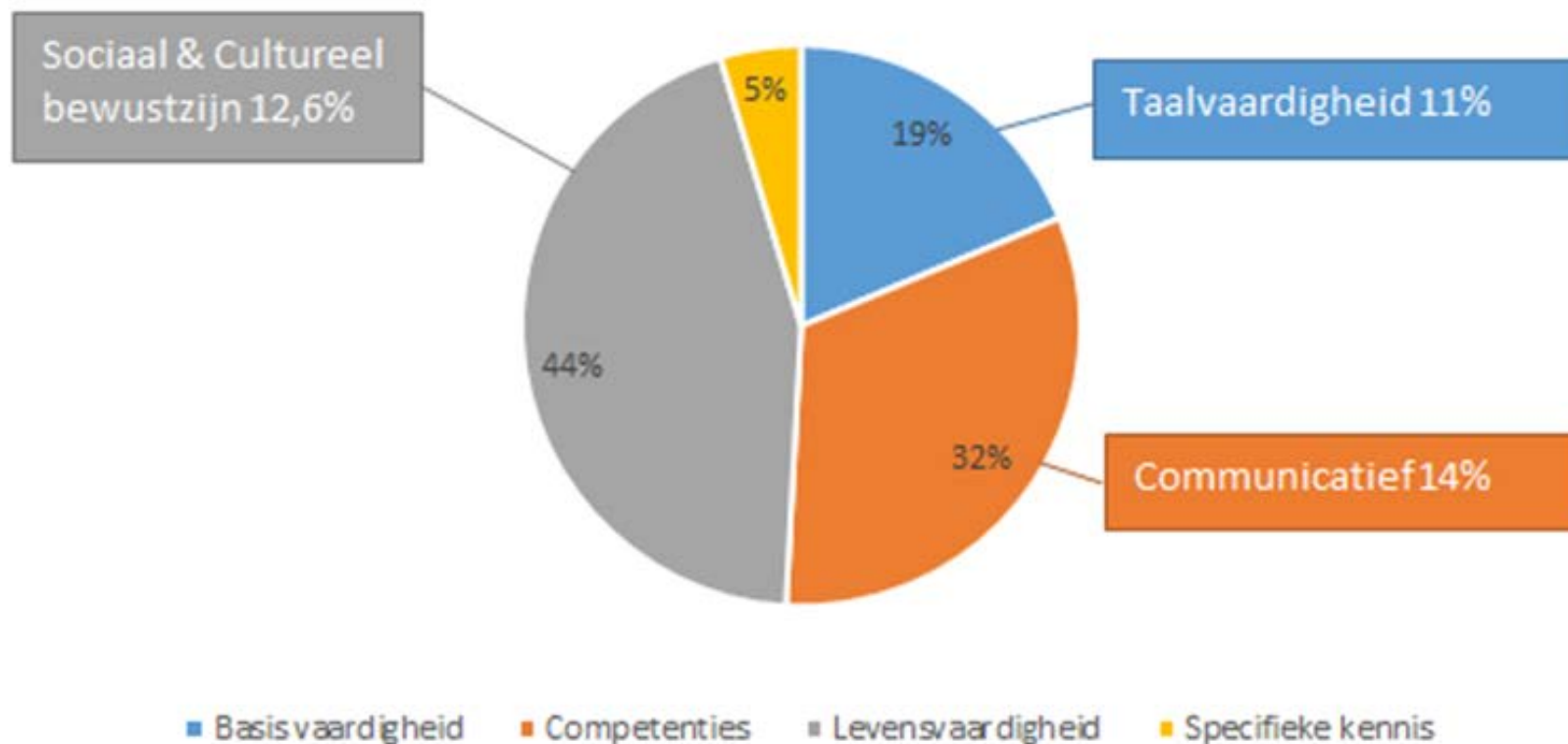

Levensvaardigheden

Resultatenonderzoek - Gewenste 21st century skills in het MKB

Belangrijk volgens 55 internationale MKBers

Conclusies

Samenwerking HR met MKB

- Bedrijven zijn bereid tot samenwerking. Het moet niet alleen voor de HR maar ook voor het MKB van toegevoegde waarde zijn.
- Samenwerking vindt voornamelijk plaats via stages (82%). De samenwerking is eenzijdig.
- We lopen qua samenwerking achter bij andere HO-instellingen. Wij zetten te weinig in om bedrijven aan ons te binden voor samenwerking en afstemming.
- Het MKB is relatief ondervertegenwoordigd in de beroepenveldadviescommissies. Dit betekent dat een belangrijk kanaal voor het MKB om haar wensen en adviezen door te geven over bijvoorbeeld internationale competenties van beginnende beroepsbeoefenaren onvoldoende benut wordt.

Conclusies

Internationalisering MKB

- Het grootste deel van de internationale bedrijven is actief in de zakelijke dienstverlening en behoort tot het klein bedrijf.
- Internationalisering wordt door de bedrijven gezien als groeistrategie.
- Er is een relatie tussen innovatie en internationalisering.
- Het stagemodel als internationaliseringsstrategie is duidelijk terug te zien bij de oudere en daarmee veelal grotere bedrijven. De bedrijfsgrootte heeft een positieve correlatie met hoe lang het geduurd heeft voordat een bedrijf internationaal actief werd.
- Sterke internationale focus bij born globals.

Conclusies

Gewenste 21st century skills in het MKB

- Binnen de basisvaardigheden kan geconcludeerd worden dat bedrijven die acteren in een internationaal speelveld taalvaardigheid en digitale vaardigheden duidelijk prefereren boven financiële basiskennis en rekenen.
- Meertaligheid wordt op prijs gesteld, met name de talen van de omringende landen (*duidelijk dat de ons omringende landen als speelveld worden erkend*).

Antwoord op de hoofdvraag!

“Hoe moet de HR haar studenten in het economisch domein opleiden zodat zij van toegevoegde waarde zijn in het Nederlandse internationaal opererende MKB?”

Aanbevelingen

Meer activiteiten om MKB aan HR te binden

- Iedere opleiding zou een beroepenveldcommissie moeten hebben waarbij de MKB vertegenwoordiging overeenkomt met het percentage studenten dat in het betreffende werkveld werkzaam *zal zijn*.
- Opleidingen zouden gezamenlijk in samenwerking met externe betrekkingen op basis van reciprociteit contact moeten leggen met de MKB bedrijven die hebben aangegeven te willen samenwerken met de HRBS.
- MKB Rotterdam Rijnmond zou een convenant moeten afsluiten met HRBS met als doel de verbinding tussen opleidingen en MKB bedrijven te intensiveren om sneller in contact te komen met Born Globals.

Aanbevelingen

- De uitkomsten uit dit onderzoek dienen in de beroepenveldcommissies besproken te worden om te achterhalen in hoeverre ze het herkennen en wat ze adviseren naar aanleiding van de uitkomsten.
- Er dient onderzocht te worden in hoeverre de huidige individuele curricula gericht zijn op de MKB dienstensector en of ze aansluiten op de competenties die door het MKB genoemd zijn.
- De uitkomsten uit dit onderzoek dienen besproken te worden met de curriculum commissies van de betrokken opleidingen zodat de curricula eventueel aangepast kunnen worden aan (de wensen van) het MKB, bijvoorbeeld meer aandacht voor taalvaardigheid in curricula.

Disseminatie

resultaten tussentijds gedeeld:

- inspiratiesessie van het kenniscentrum (oktober 2017), openbare les van het lectoraat internationalisering (mei 2018) en met de adviesraad KcBI (2018). Tijdens het onderzoek is het MKB Rotterdam-Rijnmond geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek.

disseminatie na afronding

- een rapport met bevindingen voor alle stakeholders (opleidingen, MKB, MRDH, Gemeente Rotterdam, VNO/NCW, adviesraden/beroepenveldcommissies (bvc) van opleidingen en het kenniscentrum, en curriculumcommissies van de opleidingen), een disseminatiesessie voor de leden van MKB Rotterdam-Rijnmond, presentatie voor het lectoraat internationalisering van het MKB Hanzehogeschool Groningen, een infographic ten behoeve van alle stakeholders, een artikel voor diverse journals , presentatie i.h.k.v. De Dag van het Praktijkgericht Onderzoek.

Vervolgstappen

➤ Nader onderzoek

- welke internationalisering strategieën MKB bedrijven (onbewust) gebruiken opdat opleidingen hier meer aandacht aan kunnen schenken in hun curriculum.
- internationalisering door born globals.
- wat de redenen zijn waarom het MKB al samenwerkt/zou willen samenwerken met de HR.
- welke competenties door het MKB geacht worden opgenomen te worden in het curriculum van hogescholen en welke competenties binnen het bedrijf zelf worden getraind.
- welke internationaliseringstrategieën MKB bedrijven (onbewust) gebruiken opdat opleidingen hier meer aandacht aan kunnen schenken in hun curriculum.

➤ Verdere uitwerking resultaten en rapportage

➤ Terugkoppeling aan curriculum commissies en beroepenveld c.q. adviescommissies

➤ Publicaties:

branche- c.q. vaktijdschriften

digitale publicatieplatformen

(MKB Rotterdam tijdschrift, Panteia, VNO/NCW, MRDH, JSIE, Academia.edu, EAIE, CoE Global Learning, Nuffic)

Kenniscentrum Business Innovation

hr.nl/businessinnovation

[@KenniscentrumBI](https://twitter.com/KenniscentrumBI)